

Rönkimport az Egyesült Államokból

Mennyi az annyi?

Matusek Miklós – beszerzési vezető, Weitzer Parkett GmbH., doktorandusz, NYME FMK

A növekvő szállítási költségek ellenére napjainkban is jelentős mennyiségű rönköt vásárolnak az európai fűrészüzemek az Egyesült Államokból. Mindez a beszerzési nehézségekkel, a rönkből származó kihatási előnyökkel, a biztosabb és pontosabb ellátással és a rugalmasabb vágással magyarázható.

Annak ellenére, hogy az interneten számtalan erdészettel, fakereskedelemmel foglalkozó oldal kínál köbözési és átszámítási lehetőséget az USA-ban legszélesebb körben használatos Doyle-módszerhez, a kereskedelmi tapasztalat mégis azt mutatja, hogy az SI mértékegységekhez és egyszerű átváltási tényezőkhöz szokott európai kereskedőknek nehézséget okoz a Doyle-rendszer kezelése. Mai napig sok kereskedő tesz extra haszonra szert azzal, hogy a Doyle-ban megadott árakat fixen rögzített – általában 4,5-4,6 m³/Doyle – átváltóval számítja át köbméterre. A vevők többnyire a nagyobb átmérőjű rönköket részesítik előnyben, nem számolva azzal, hogy a Doyle-rendszer szerint minél nagyobb az átmérő, annál kevesebb köbmétert tesz ki egységnyi Doyle, tehát annál magasabb lesz a köbméterre vetített egységár.

A Doyle-mértékre a DM, DF, MDF vagy DBF jelöléseket használják.

A táblázat (Nebraska Forest service) a legelterjedtebb köbözőmódszer, amelyben a DIB (Diameter in Bark) a kéreg alatti átmérőt mutatja inch-ben (2,54 cm). Ha ahhoz hozzárendeljük a hosszat lábban (30,48 cm), akkor megkapjuk a köbözést a Doyle szerinti board foot-ban azaz Doyle-köblábbban. Az átmérő meghatározásához a gyakorlatban a csúcsátmérő legnagyobb és legkisebb értékét átlagoljuk. A módszer lassú és manuális, ebből adódóan gyakoriak az elírások, elszámolások a köböző listákon.

2011 óta importálok rönköt az USA-ból Európába. A gond felmerülésekor igyekeztem a kézi megoldások helyett könnyen kezelhető, automatizálható rendszert létrehozni, amely azóta igazolta pontosságát, hasznosságát és több szállítóm is elkérte saját használatra. A számítási módszer Excelben könnyedén beállítható és minden szállításkor csak az átmérőket és hosszakat kell átírni, hogy megkapjuk a pontos kö-

Fotó: woodbusinessportal.hu

bözést. A Doyle-rendszer sajátosságai miatt azonban különböző hosszúságú rönkök esetén átlagátmérő és több tételre vonatkozó egységes átszámítási tényező nem képezhető!

A $V = (D_i - 4) \times L_i / 16$ képletet felhasználva definiáltam egy Doyle és egy köbméter *résztenyező*, segítségükkel könnyedén felépíthető az átszámítási mechanizmus.

V – térfogat Doyle köblábbban

D_i – átvételkor mért csúcs- vagy középpátmérő, inch-ben

L_i – hosszúság, lábban

Doyle résztenyező: $DT = (D_i - 4) / 4^2$

Excelben: $((D - 4) / 4)^2$

Köbméter résztenyező $KT = (D_{cm} / 100) / 2^2 \times \pi$

Excelben: $((D_{cm} / 100) / 2)^2 \times \pi$

D_{cm} = átvételkor mért csúcs- vagy középpátmérő, cm-ben.

Ezek alapján a Doyle köbözés: $V_d = DT \times L_i$

A térfogat köbméterben: $V_m = KT \times L_{cm}$ alapján.

A pontos átváltási tényező pedig: $1000 / V_d \times V_{cm}$

Összefoglalás

A legkedvezőbb feltételek kialakításához elsőként érdemes tudni a számunkra ideális, ill. minimum szükséges rönkátméret, és kiszámolni, hogy a nagyobb átmérő kihatási előnyei eléri-e a velük járó árnövekedést. Az árat pedig célszerű Doyle-egységben rögzíteni és az egyes rönköket az ismertett módszerrel átköbözni. Ha ugyanis köbméter árakat kérünk a beszállítóktól, akkor a tapasztalataim szerint erős ráhagyással számítják át az egységárat.

Felhasznált irodalom

- Alberto Behar and Anthony J. Venables: Transport Costs and International Trade, University of Oxford
- James Hewitt: Flows of biomass to and from the EU an analysis of data and trends, 2011
- Brian Bond, Former Assistant Professor, Forestry, Wildlife and Fisheries: Understanding Log Scales and Log Rules, University of Tennessee Institute of Agriculture
- United Nations Food and Agriculture Organization Economic Commission for Europe of the United Nations: FOREST PRODUCT CONVERSION FACTORS FOR THE UNECE REGION, 2010
- <http://www.conversioncenter.net>

LOG SCALE (DOYLE) Volume in Board Feet						
DIB** (inches)	Log Length (feet)					
	6	8	10	12	14	16
8	6	8	10	12	14	16
9	9	13	16	19	22	25
10	14	18	23	27	32	36
11	18	25	31	37	43	49
12	24	32	40	48	56	64
13	30	40	51	61	71	81
14	38	50	62	75	87	100
15	45	60	76	91	106	121
16	54	72	90	108	126	144
17	63	84	106	127	148	169
18	74	98	122	147	171	196
19	84	112	141	169	197	225
20	96	128	160	192	224	256
21	108	144	181	217	253	289